EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 26.6.2024.
COM(2024) 264 final

ANNEX

PRILOG

Prijedlogu ODLUKE VIJEĆA

o potpisivanju u ime Europske unije Okvirne konvencije Vijeća Europe o umjetnoj inteligenciji, ljudskim pravima, demokraciji i vladavini prava

Tekst Okvirne konvencije Vijeća Europe o umjetnoj inteligenciji, ljudskim pravima, demokraciji i vladavini prava

Preambula

Zemlje članice Vijeća Europe i druge potpisnice ove Konvencije,

Imajući u vidu da je cilj Vijeća Europe postići veće jedinstvo među članicama, posebno na temelju poštovanja ljudskih prava, demokracije i vladavine prava;

Prepoznajući važnost poticanja suradnje među strankama Konvencije i proširenja takve suradnje na druge zemlje koje dijele iste vrijednosti;

Svjesne sve bržeg razvoja znanosti i tehnologije i suštinskih promjena koje proizlaze iz takvih aktivnosti u životnom vijeku sustava umjetne inteligencije s potencijalom da ubrzavanjem napretka i inovacija dovedu do poboljšanja ljudskog blagostanja i društvene dobrobiti, održivog razvoja, rodne ravnopravnosti i osnaživanja svih žena i djevojčica i drugih važnih ciljeva i interesa;

Imajući u vidu da aktivnosti u životnom vijeku sustava umjetne inteligencije mogu ponuditi dosad neviđene prilike za promicanje i zaštitu ljudskih prava, demokracije i vladavine prava;

Zabrinute da neke aktivnosti u životnom vijeku sustava umjetne inteligencije mogu ugroziti ljudsko dostojanstvo, osobnu autonomiju, ljudska prava, demokraciju i vladavinu prava;

Zabrinute zbog opasnosti od diskriminacije u digitalnom kontekstu, posebno u vezi sa sustavima umjetne inteligencije, i njezina potencijala za stvaranje ili pogoršanje nejednakosti, među ostalim onih kakve doživljavaju žene i pojedinci u ranjivom položaju u ostvarivanju svojih ljudskih prava i punog, ravnopravnog i stvarnog sudjelovanja u gospodarskim, društvenim, kulturnim i političkim pitanjima;

Zabrinute zbog zlouporabe sustava umjetne inteligencije i protivne iskorištavanju takvih sustava za represiju kojom se krši međunarodno pravo o ljudskim pravima, uključujući arbitraran ili nezakonit nadzor i cenzure koje narušavaju privatnost i osobnu autonomiju;

Svjesne da su ljudska prava, demokracija i vladavina prava suštinski povezani;

Uvjerene da je potrebno prioritetno uspostaviti globalno primjenjiv pravni okvir sa zajedničkim općim načelima i pravilima kojima se uređuju aktivnosti u životnom vijeku sustava umjetne inteligencije kojim će se djelotvorno čuvati zajedničke vrijednosti i iskoristiti prednosti umjetne inteligencije za promicanje tih vrijednosti na način pogodan za odgovorno inoviranje;

Prepoznajući potrebu za promicanjem digitalne pismenosti, znanja i povjerenja u projektiranje, razvoj, korištenje i rashodovanje sustava umjetne inteligencije;

Imajući u vidu okvirnost ove Konvencije, koja se može dopuniti dodatnim instrumentima za rješavanje specifičnih problema koji se odnose na aktivnosti u životnom vijeku sustava umjetne inteligencije;

Ističući da je svrha Konvencije obraditi konkretna pitanja koja se javljaju u cijelom životnom vijeku sustava umjetne inteligencije i potaknuti razmatranje općenitijih rizika i posljedica povezanih s tim tehnologijama, uključujući rizike za ljudsko zdravlje i okoliš, i društveno-gospodarskih aspekata, kao što su zapošljavanje i rad;

Uzimajući u obzir relevantan rad koji druge međunarodne i nadnacionalne organizacije i forumi ulažu u međunarodno razumijevanje i suradnju u području umjetne inteligencije;

Imajući u vidu primjenjive međunarodne instrumente za zaštitu ljudskih prava, kao što su Opća deklaracija o pravima čovjeka iz 1948., Europska konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda iz 1950. (ETS br. 5), Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima iz 1966., Međunarodni pakt o gospodarskim, socijalnim i kulturnim pravima iz 1966., Europska socijalna povelja iz 1961. (ETS br. 35) i njihovi protokoli i Europska socijalna povelja (revidirana) iz 1996. (ETS br. 163);

Imajući u vidu Konvenciju Ujedinjenih naroda o pravima djeteta iz 1989. i Konvenciju Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom iz 2006.;

Imajući u vidu prava pojedinaca na privatnost i na zaštitu osobnih podataka, kako se primjenjuju i kako su im dana, npr. Konvencijom za zaštitu osoba glede automatizirane obrade osobnih podataka iz 1981. (ETS br. 108) i njezinim protokolima;

Potvrđujući ovom Konvencijom predanost stranaka zaštiti ljudskih prava, demokracije i vladavine prava i potičući pouzdanost sustava umjetne inteligencije;

sporazumjele su se kako slijedi:

Poglavlje I. – Opće odredbe

Članak 1. – Predmet i svrha

(1) Cilj je odredaba Konvencije zajamčiti da su aktivnosti u životnom vijeku sustava umjetne inteligencije potpuno kompatibilne s ljudskim pravima, demokracijom i vladavinom prava.

(2) Svaka stranka donosi ili zadržava odgovarajuće zakonodavne, administrativne ili druge mjere za provedbu odredaba ove Konvenciji. Te mjere moraju biti stupnjevane i diferencirane ovisno o težini i vjerojatnosti da će doći do negativnih posljedica za ljudska prava, demokraciju i vladavinu prava unutar cijelog životnog vijeka sustava umjetne inteligencije. To može uključivati specifične ili horizontalne mjere koje se primjenjuju neovisno o vrsti korištene tehnologije.

(3) Kako bi se osiguralo da stranke djelotvorno provode njezine odredbe, u Konvenciji se definira mehanizam za praćenje i uspostavlja međunarodna suradnja.

Članak 2. – Definicija sustava umjetne inteligencije

Za potrebe ove Konvencije „sustav umjetne inteligencije” znači strojni sustav koji za eksplicitne ili implicitne ciljeve iz ulaznih vrijednosti koje prima zaključuje kako generirati izlazne vrijednosti kao što su predviđanja, sadržaj, preporuke ili odluke koji mogu utjecati na fizička ili virtualna okruženja. Sustavi umjetne inteligencije razlikuju se ovisno o stupnju autonomije i prilagodljivosti nakon uvođenja.

Članak 3. — Područje primjene

(1) Područje primjene Konvencije obuhvaća aktivnosti u životnom vijeku sustava umjetne inteligencije koje potencijalno zadiru u ljudska prava, demokraciju i vladavinu prava.

(a) Svaka stranka primjenjuje ovu Konvenciju na aktivnosti javnih tijela i privatnih subjekata koji rade u njihovo ime u životnom vijeku sustava umjetne inteligencije.

(b) Svaka stranka dužna je uzeti u obzir rizike i posljedice koji proizlaze iz aktivnosti privatnih subjekata u životnom vijeku sustava umjetne inteligencije u mjeri u kojoj to nije obuhvaćeno u podstavku (a), pri čemu to čini u skladu s ciljem i svrhom Konvencije.

Svaka stranka u izjavi koju dostavlja glavnom tajniku Vijeća Europa u trenutku potpisivanja ili polaganja svoje isprave o ratifikaciji, prihvaćanju, odobrenju ili pristupanju dužna je navesti kako namjerava provesti ovu obvezu, bilo primjenom načela i obveza utvrđenih u poglavljima od II. do VI. ove Konvencije bilo poduzimanjem drugih primjerenih mjera za ispunjavanje obveza navedenih u ovom podstavku. Stranke mogu na isti način izmijeniti svoje izjave u bilo kojem trenutku.

U izvršavanju obveza na temelju ovog podstavka stranka ne može odstupiti od svojih međunarodnih obveza preuzetih radi zaštite ljudskih prava, demokracije i vladavine prava ni ograničiti njihovu primjenu.

(2) Stranka nije obvezna primjenjivati ovu Konvenciju na aktivnosti u životnom vijeku sustava umjetne inteligencije koje se odnose na zaštitu interesa nacionalne sigurnosti, ali podrazumijeva se da se takve aktivnosti obavljaju u skladu s međunarodnim pravnim obvezama, uključujući međunarodno pravo o ljudskim pravima, i uz poštovanje demokratskih institucija i procesa.

(3) Ne dovodeći u pitanje članak 13. i članak 25. stavak 2., ova Konvencija ne primjenjuje se na aktivnosti istraživanja i razvoja koje se odnose na sustave umjetne inteligencije koji još nisu dostupni za korištenje, osim ako se njihovo testiranje i slične aktivnosti izvode tako da potencijalno zadiru u ljudska prava, demokraciju i vladavinu prava.

(4) Predmeti koji se odnose na nacionalnu obranu ne spadaju u područje primjene Konvencije.

Poglavlje II. – Opće obveze

Članak 4. – Zaštita ljudskih prava

Svaka stranka donosi ili zadržava mjere kako bi osigurala da su aktivnosti u životnom vijeku sustava umjetne inteligencije u skladu s obvezama zaštite ljudskih prava utvrđenima u primjenjivom međunarodnom pravu i nacionalnom pravu te stranke.

Članak 5. – Integritet demokratskih procesa i poštovanje vladavine prava

(1) Svaka stranka donosi ili zadržava mjere kojima nastoji osigurati da se sustavi umjetne inteligencije ne koriste za ugrožavanje integriteta, neovisnosti i djelotvornosti demokratskih institucija i procesa, uključujući načelo diobe vlasti, poštovanje neovisnosti pravosuđa i pristup pravosuđu.

(2) Svaka stranka donosi ili zadržava mjere za zaštitu svojih demokratskih procesa u kontekstu aktivnosti u životnom vijeku sustava umjetne inteligencije, uključujući pravedan pristup pojedinaca javnoj raspravi i njihovu sposobnost slobodnog izražavanja mišljenja.

Poglavlje III. – Načela koja se odnose na aktivnosti u životnom vijeku sustava umjetne inteligencije

Članak 6. – Opći pristup

U ovom poglavlju utvrđuju se opća zajednička načela koja svaka stranka provodi za sustave umjetne inteligencije na način koji je u skladu s njezinim nacionalnim pravnim sustavom i drugim obvezama iz Konvencije.

Članak 7. – Ljudsko dostojanstvo i osobna autonomija

Svaka stranka donosi ili zadržava mjere za poštovanje ljudskog dostojanstva i osobne autonomije u odnosu na aktivnosti u životnom vijeku sustava umjetne inteligencije.

Članak 8. – Transparentnost i nadzor

Svaka stranka donosi ili zadržava mjere kako bi osigurala da su uvedeni primjereni zahtjevi za transparentnost i nadzor prilagođeni specifičnim kontekstima i rizicima za aktivnosti u životnom vijeku sustava umjetne inteligencije, među ostalim s obzirom na identifikaciju sadržaja koji generiraju sustavi umjetne inteligencije.

Članak 9. – Odgovornost

Svaka stranka donosi ili zadržava mjere kako bi osigurala odgovornost za negativne posljedice koje aktivnosti u životnom vijeku sustava umjetne inteligencije imaju za ljudska prava, demokraciju i vladavinu prava.

Članak 10. – Ravnopravnost i nediskriminacija

(1) Svaka stranka donosi ili zadržava mjere kako bi osigurala da aktivnosti u životnom vijeku sustava umjetne inteligencije budu u skladu s načelom ravnopravnosti, uključujući rodnu, i sa zabranom diskriminacije, kako je propisano u primjenjivom međunarodnom i nacionalnom pravu.

(2) Svaka stranka donosi ili zadržava mjere čiji je cilj u kontekstu aktivnosti u životnom vijeku sustava umjetne inteligencije prevladati neravnopravnosti kako bi se postigli pošteni, pravedni i podjednaki rezultati, u skladu s primjenjivim nacionalnim i međunarodnim pravnim obvezama u području ljudskih prava.

Članak 11. – Zaštita privatnosti i osobnih podataka

Svaka stranka donosi ili zadržava mjere kako bi s obzirom na aktivnosti u životnom vijeku sustava umjetne inteligencije osigurala:

(a) da su prava pojedinaca na privatnost i njihovi osobni podaci zaštićeni, među ostalim primjenjivim nacionalnim i međunarodnim pravom, normama i okvirima; i

(b) da su uspostavljene djelotvorne zaštitne mjere za pojedince u skladu s primjenjivim nacionalnim i međunarodnim pravnim obvezama.

Članak 12. – Pouzdanost

Svaka stranka prema potrebi poduzima mjere za promicanje pouzdanosti sustava umjetne inteligencije i povjerenja u njihove rezultate, što može uključivati zahtjeve za primjerenu kvalitetu i sigurnost unutar cijelog životnog vijeka sustava umjetne inteligencije.

Članak 13. – Sigurno inoviranje

Kako bi se poticale inovacije, a ujedno izbjegavale negativne posljedice za ljudska prava, demokraciju i vladavinu prava, svaka se stranka poziva na to da prema potrebi uspostavi kontrolirana okruženja za razvoj, eksperimentiranje i testiranje sustava umjetne inteligencije pod nadzorom svojih nadležnih tijela.

Poglavlje IV. – Pravni lijekovi

Članak 14. – Pravni lijekovi

(1) Svaka stranka, u mjeri u kojoj su pravni lijekovi potrebni na temelju njezinih međunarodnih obveza i u skladu s njezinim nacionalnim pravnim sustavom, donosi ili zadržava mjere kako bi osigurala dostupnost pristupačnih i djelotvornih pravnih lijekova za povrede ljudskih prava koje proizlaze iz aktivnosti u životnom vijeku sustava umjetne inteligencije.

(2) Za potrebe stavka 1. svaka stranka donosi ili zadržava mjere, uključujući:

(a) mjere kojima osigurava da su relevantne informacije o sustavima umjetne inteligencije s potencijalom da znatno utječu na ljudska prava i o korištenju tih sustava dokumentirane, dostavljene tijelima ovlaštenima za pristup tim informacijama, a prema potrebi i dostupne ili dostavljene osobama čija su prava povrijeđena;

(b) mjere kojima osigurava da su informacije iz podstavka (a) dovoljne da bi osobe čija su prava povrijeđena mogle osporiti odluke donesene korištenjem sustava ili one koje su se u znatnoj mjeri temeljile na njegovu korištenju, a prema potrebi i samo korištenje sustava; i

(c) realnu mogućnost da osobe čija su prava povrijeđena podnesu pritužbu nadležnim tijelima.

Članak 15. – Postupovna jamstva

(1) Svaka stranka dužna se pobrinuti da, u slučajevima u kojima sustav umjetne inteligencije znatno utječe na uživanje ljudskih prava, zahvaćene osobe imaju djelotvorna proceduralna jamstva, zaštitne mjere i prava u skladu s primjenjivim međunarodnim i nacionalnim pravom.

(2) Svaka stranka nastoji da osobe koje su interakciji sa sustavima umjetne inteligencije budu na način primjeren situaciji obaviještene o tome da je riječ o interakciji s takvim sustavima, a ne s ljudima.

Poglavlje V. – Procjenjivanje i ublažavanje rizika i negativnih posljedica

Članak 16. – Okvir za upravljanje rizicima i posljedicama

(1) Uzimajući u obzir načela utvrđena u poglavlju III., svaka stranka donosi ili zadržava mjere za identifikaciju, procjenjivanje, prevenciju i ublažavanje rizika zbog sustava umjetne inteligencije tako što razmatraju njihove trenutačne i potencijalne posljedice za ljudska prava, demokraciju i vladavinu prava.

(2) Takve mjere moraju na primjeren način biti stupnjevane i diferencirane te:

(a) uzeti u obzir kontekst i predviđeno korištenje sustava umjetne inteligencije, a posebno rizike za ljudska prava, demokraciju i vladavinu prava;

(b) uzeti u obzir težinu i vjerojatnost mogućih posljedica;

(c) prema potrebi razmotriti perspektive relevantnih dionika, a posebno osoba čija bi prava mogla biti povrijeđena;

(d) biti iterativno primjenjivane na sve aktivnosti u životnom vijeku sustava umjetne inteligencije;

(e) uključivati praćenje rizika i negativnih posljedica za ljudska prava, demokraciju i vladavinu prava;

(f) obuhvaćati dokumentiranje rizika, stvarnih i potencijalnih utjecaja i pristupa upravljanju rizicima; i

(g) tražiti prema potrebi obvezno testiranje sustava umjetne inteligencije prije nego što ih se stavi na raspolaganje za prvu uporabu i nakon svake znatne preinake.

(3) Svaka stranka donosi ili zadržava mjere za adekvatno pristupanje negativnim posljedicama sustava umjetne inteligencije na ljudska prava, demokraciju i vladavinu prava. Takve negativne posljedice i s njima povezane mjere treba dokumentirati te se na njima trebaju temeljiti relevantne mjere za upravljanje rizicima opisane u stavku 2.

(4) Svaka stranka procjenjuje potrebu za moratorijem, zabranom ili drugim odgovarajućim mjerama za određene primjene sustava umjetne inteligencije ako smatra da su nespojive s poštovanjem ljudskih prava, funkcioniranjem demokracije ili vladavinom prava.

Poglavlje VI. – Provedba Konvencije

Članak 17. – Nediskriminacija

Stranke provode odredbe ove Konvencije bez diskriminacije po bilo kojoj osnovi, u skladu sa svojim međunarodnim obvezama u području ljudskih prava.

Članak 18. – Prava osoba s invaliditetom i djece

Svaka stranka u skladu sa svojim nacionalnim pravom i primjenjivim međunarodnim pravnim obvezama na odgovarajući način uzima u obzir sve posebne potrebe i ranjivosti u vezi s poštovanjem prava osoba s invaliditetom i djece.

Članak 19. – Javno savjetovanje

Svaka stranka nastoji da se važna pitanja postavljena u vezi sa sustavima umjetne inteligencije prema potrebi razmotre u javnoj raspravi i višedioničkom savjetovanju s fokusom na socijalnim, gospodarskim, pravnim, etičkim, ekološkim i drugim bitnim implikacijama.

Članak 20. – Digitalna pismenost i vještine

Svaka stranka potiče i promiče odgovarajuću digitalnu pismenost i digitalne vještine u svim segmentima stanovništva, što obuhvaća specifične stručne vještine za osobe odgovorne za identifikaciju, procjenjivanje, prevenciju i ublažavanje rizika koje predstavljaju sustavi umjetne inteligencije.

Članak 21. – Zaštita priznatih ljudskih prava

Ništa u ovoj Konvenciji ne smije se tumačiti kao ograničenje, odstupanje ili neki drugi utjecaj na ljudska prava i druga s njima povezana zakonska prava i obveze koji mogu biti zajamčeni relevantnim zakonima stranke ili nekim međunarodnim sporazumom kojem je stranka.

Članak 22. – Stroža zaštita

Nijedna odredba ove Konvencije ne smije se tumačiti kao ograničenje ili sličan utjecaj na mogućnost stranke da uvede strože mjere zaštite od onih propisanih u ovoj Konvenciji.

Poglavlje VII. – Mehanizam za praćenje i suradnja

Članak 23. – Konferencija stranaka

(1) Konferencija stranaka sastoji se od predstavnika stranaka ove Konvencije.

(2) Stranke se povremeno sastaju s ciljem:

(a) olakšavanja djelotvorne primjene i provedbe ove Konvencije, uključujući utvrđivanje svih problema i posljedica rezervi na temelju članka 34. stavka 1. ili izjava danih u okviru Konvencije;

(b) razmatranja mogućih dopuna i izmjena Konvencije;

(c) razmatranja pitanja i donošenja konkretnih preporuka u vezi s tumačenjem i primjenom Konvencije;

(d) olakšavanja razmjene informacija o krupnim pravnim, političkim i tehnološkim promjenama, među ostalim u ostvarivanju ciljeva iz članka 25., bitnima za provedbu Konvencije;

(e) olakšavanje, ako bude potrebno, prijateljskog rješavanja sporova povezanih s primjenom Konvencije; i

(f) olakšavanje suradnje s relevantnim dionicima za specifične aspekte provedbe Konvencije, među ostalim u obliku javne rasprave.

(3) Konferenciju stranaka saziva glavni tajnik Vijeća Europe kad god je to potrebno i kad god to zatraži većina stranaka ili Odbor ministara.

(4) Konferencija stranaka dužna je konsenzusom usvojiti svoj poslovnik u roku od dvanaest mjeseci od stupanja na snagu ove Konvencije.

(5) U izvršavanju dužnosti u skladu s ovim člankom strankama pomaže Tajništvo Vijeća Europe.

(6) Konferencija stranaka može Odboru ministara predložiti primjerene načine za dobivanje relevantne stručne potpore radi djelotvorne provedbe ove Konvencije.

(7) Svaka stranka koja nije članica Vijeća Europe dužna je doprinositi financiranju aktivnosti Konferencije stranaka. Doprinos stranke koja nije članica Vijeća Europe dogovorit će zajednički ta zemlja i Odbor ministara.

(8) Konferencija stranaka može odlučiti da ograniči sudjelovanje stranke koja je prestala biti članica Vijeća Europe na temelju članka 8. Statuta Vijeća Europe (ETS br. 1) zbog teške povrede članka 3. Statuta. Prema svakoj stranki koja nije članica Vijeća Europe može se poduzeti takva mjera donošenjem odluke Odbora ministara o prekidu odnosa s tom zemljom iz razloga sličnih onima iz članka 3. Statuta.

Članak 24. – Obveza dostavljanja informacija

(1) Svaka stranka dužna je u roku od dvije godine od trenutka kad postane stranka podnijeti izvješće Konferenciji stranaka, i nakon toga periodički dostavljati informacije, o aktivnostima poduzetima radi provedbe članka 3. stavka 1. podstavaka (a) i (b).

(2) Konferencija stranaka u svojem poslovniku definira format i postupak sastavljanja tog izvješća.

Članak 25. – Međunarodna suradnja

(1) Stranke surađuju u postizanju svrhe Konvencije. Stranke se potiču da ovisno o primjerenosti slučaja pomažu zemljama koje nisu stranke Konvenciji da postupaju u skladu s odredbama Konvencije i da postanu njezine stranke.

(2) Stranke prema potrebi međusobno razmjenjuju relevantne i korisne informacije o aspektima umjetne inteligencije koji mogu imati znatan pozitivan i negativan utjecaj na uživanje ljudskih prava, funkcioniranje demokracije i poštovanje vladavine prava, uključujući rizike i utjecaje koji nastanu u kontekstu istraživanja i u odnosu na privatni sektor. Stranke se potiču da u takvu razmjenu informacija prema potrebi uključe relevantne dionike i zemlje koje nisu stranke Konvencije.

(3) Stranke se potiču na jačanje suradnje, prema potrebi i s relevantnim dionicima, kako bi sprečavale i ublažavale rizike i negativne posljedice za ljudska prava, demokraciju i vladavinu prava u kontekstu aktivnosti u životnom vijeku sustava umjetne inteligencije.

Članak 26. – Djelotvorni nadzorni mehanizmi

(1) Svaka stranka uspostavlja ili određuje najmanje jedan djelotvoran mehanizam za nadzor poštovanja obveza na temelju ove Konvencije.

(2) Svaka stranka osigurava da takvi mehanizmi funkcioniraju neovisno, nepristrano i s dovoljnim ovlastima, stručnosti i resursima za djelotvorno obavljanje zadaće nadzora poštovanja obveza na temelju ove Konvencije, kako ih stranke primjenjuju.

(3) Ako stranka odredi više takvih mehanizama, dužna je, ako je to praktično izvedivo, poduzeti mjere da olakša njihovu djelotvornu suradnju.

(4) Ako stranka uvede mehanizme koji se razlikuju od postojećih struktura za zaštitu ljudskih prava, dužna je, ako je to praktično izvedivo, poduzeti korake za promicanje djelotvorne suradnje između mehanizama iz stavka 1. i postojećih nacionalnih struktura za zaštitu ljudskih prava.

Poglavlje VIII. – Završne odredbe

Članak 27. – Učinci Konvencije

(1) Ako su barem dvije stranke već sklopile sporazum ili ugovor o pitanjima koja obuhvaća ova Konvencija ili su na neki drugi način uspostavile dogovor o takvim pitanjima, te stranke imaju pravo primjenjivati taj sporazum, ugovor ili dogovor sve dok to čine na način koji nije nespojiv s predmetom i svrhom ove Konvencije.

(2) Stranke koje su članice Europske unije u svojim međusobnim odnosima primjenjuju propise Europske unije o pitanjima koja obuhvaća ova Konvencija, ne dovodeći u

pitanje predmet i svrhu ove Konvencije ni njezinu punu primjenu u odnosu na druge stranke. Isto vrijedi za druge stranke u mjeri u kojoj su obvezane takvim propisima.

Članak 28. – Izmjene

(1) Izmjene ove Konvencije može predložiti svaka stranka, Odbor ministara Vijeća Europe ili Konferencija stranaka.

(2) Glavni tajnik Vijeća Europe informira stranke o svakoj predloženoj izmjeni.

(3) Sve izmjene koje predloži stranka ili Odbor ministara dostavljaju se Konferenciji stranaka, koja Odboru ministara dostavlja svoje mišljenje o predloženim izmjenama.

(4) Odbor ministara razmatra predložene izmjene i mišljenje Konferencije stranaka te može odobriti izmjene.

(5) Tekst svake izmjene koju Odbor ministara odobri u skladu sa stavkom 4. podnosi se strankama radi prihvaćanja.

(6) Svaka izmjena odobrena u skladu sa stavkom 4. stupa na snagu tridesetog dana od dana nakon što sve stranke obavijeste glavnog tajnika o tome da su je prihvatile.

Članak 29. – Rješavanje sporova

U slučaju spora između stranaka u vezi s tumačenjem ili primjenom ove Konvencije one ga nastoje riješiti pregovorima ili na bilo koji drugi miroljubiv način po svojem izboru, među ostalim preko Konferencije stranaka, kako je propisano u članku 23. stavku 2. podstavku (e).

Članak 30. – Potpisivanje i stupanje na snagu

(1) Ova je Konvencija otvorena za potpisivanje zemljama članicama Vijeća Europe, zemljama nečlanicama koje su sudjelovale u njezinu sastavljanju i Europskoj uniji.

(2) Ova Konvencija podliježe ratifikaciji, prihvaćanju ili odobrenju. Isprave o ratifikaciji, prihvaćanju ili odobrenju polažu se kod glavnog tajnika Vijeća Europe.

(3) Ova Konvencija stupa na snagu prvoga dana mjeseca koji slijedi nakon isteka razdoblja od tri mjeseca od datuma kad je pet potpisnica, od kojih su najmanje tri zemlje članice Vijeća Europe, izrazilo svoj pristanak da budu obvezane ovom Konvencijom u skladu s odredbom stavka 2.

(4) Za potpisnicu koja naknadno da svoj pristanak da je Konvencija obvezuje, ona stupa na snagu prvog dana mjeseca koji slijedi nakon isteka razdoblja od tri mjeseca od dana polaganja isprave o ratifikaciji, prihvaćanju ili odobrenju.

Članak 31. – Pristupanje

(1) Nakon stupanja na snagu ove Konvencije Odbor ministara Vijeća Europe može, nakon konzultacija sa strankama ove Konvencije i dobivanja njihova jednoglasnog pristanka, pozvati bilo koju zemlju nečlanicu Vijeća Europe koja nije sudjelovala u njezinoj izradi da Konvenciji pristupi odlukom koju donese većina predviđena u članku 20.d Statuta Vijeća Europe i jednoglasnom odlukom predstavnika stranaka koji imaju ovlasti biti u Odboru ministara.

(2) Za svaku zemlju pristupnicu Konvencija stupa na snagu prvog dana mjeseca koji slijedi nakon isteka razdoblja od tri mjeseca od datuma polaganja isprave o pristupanju kod glavnog tajnika Vijeća Europe.

Članak 32. – Teritorijalna primjena

(1) Svaka zemlja ili Europska unija mogu, u trenutku potpisivanja ili polaganja svoje isprave o ratifikaciji, prihvaćanju, odobrenju ili pristupanju, navesti područja na kojima će se ova Konvencija primjenjivati.

(2) Svaka stranka može u bilo kojem trenutku izjavom upućenom glavnom tajniku Vijeća Europe proširiti područje primjene ove Konvencije na bilo koje drugo područje navedeno u toj izjavi. Na tom prostoru Konvencija stupa na snagu prvog dana mjeseca koji slijedi nakon isteka razdoblja od tri mjeseca od datuma na koji glavni tajnik primi tu izjavu.

(3) Svaka izjava dana u skladu s prethodna dva stavka može se povući za bilo koje područje na koje se odnosi, i to slanjem obavijesti glavnom tajniku Vijeća Europe. Povlačenje počinje proizvoditi učinke prvog dana mjeseca koji slijedi nakon isteka razdoblja od tri mjeseca od datuma na koji glavni tajnik primi takvu obavijest.

Članak 33. – Savezna klauzula

(1) Savezna država može zadržati pravo na preuzimanje obveza na temelju ove Konvencije u skladu sa svojim temeljnim načelima kojima se uređuje odnos između njezine središnje vlade i članica saveza ili drugih sličnih teritorijalnih jedinica, pod uvjetom da se ova Konvencija primjenjuje na središnju vladu savezne države.

(2) S obzirom na odredbe ove Konvencije čija je primjena u nadležnosti članica saveza ili drugih sličnih teritorijalnih jedinica koje prema ustavu saveza nisu obvezne poduzimati zakonodavne mjere, savezna vlada informira nadležna tijela tih članica o navedenim odredbama i dostavlja svoje pozitivno mišljenje, potičući ih da poduzmu odgovarajuće mjere za njihovu primjenu.

Članak 34. – Rezerve

(1) Svaka stranka Konvencije može u trenutku potpisivanja ili polaganja svoje isprave o ratifikaciji, prihvaćanju, odobrenju ili pristupanju izjaviti da koristi pravo iz članka 33. stavka 1. slanjem pisane obavijesti glavnom tajniku Vijeća Europe.

(2) To je jedina dopuštena rezerva prema ovoj Konvenciji.

Članak 35. – Otkazivanje

(1) Svaka stranka može u bilo kojem trenutku otkazati ovu Konvenciju slanjem obavijesti glavnom tajniku Vijeća Europe.

(2) Takvo otkazivanje proizvodi učinak prvog dana mjeseca koji slijedi nakon isteka razdoblja od tri mjeseca od datuma na koji glavni tajnik primi obavijest.

Članak 36. – Obavješćivanje

Glavni tajnik Vijeća Europe obavješćuje države članice Vijeća Europe, zemlje nečlanice koje su sudjelovale u sastavljanju ove Konvencije, Europsku uniju, sve potpisnice, sve zemlje ugovornice, sve strane i sve zemlje pozvane na pristupanje ovoj Konvenciji o:

(a) svakom potpisivanju;

(b) polaganju svake isprave o ratifikaciji, prihvaćanju, odobrenju ili pristupanju;

(c) svakom datumu stupanja na snagu ove Konvencije u skladu s člankom 30. stavcima 3. i 4. i člankom 31. stavkom 2.;

(d) svakoj izmjeni u skladu s člankom 28. i datumu na koji ta izmjena stupa na snagu;

(e) svakoj izjavi podnesenoj u skladu s člankom 3. stavkom 1. podstavkom (b);

(f) svakoj rezervi ili povlačenju rezerve u skladu s člankom 34.;

(g) svakom otkazivanju u skladu s člankom 35.;

(h) svakom drugom činu, izjavi, obavijesti ili priopćenju koji se odnose na ovu Konvenciju.

U potvrdu toga dolje potpisani, propisno za to ovlašteni, potpisali su ovu Konvenciju.

Sastavljeno u [mjesto], [...datum] na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu su oba teksta jednako vjerodostojna, u jednom primjerku, koji se pohranjuje u arhivu Vijeća Europe. Glavni tajnik Vijeća Europe dužan je dostaviti ovjerene kopije svakoj državi članici Vijeća Europe, zemljama nečlanicama koje su sudjelovale u sastavljanju ove Konvencije, Europskoj uniji i svakoj zemlji pozvanoj da pristupi Konvenciji.